

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente

Dacă învierea Domnului a reușit să risipească până și îndoielile păstrate încă, timp de opt zile, de apostolul Toma, și dacă înălțarea Lui glorioasă la ceriuri a putut să le dea ucenicilor nădejdea sigură, că începutul împărăției Lui pe pământ nu mai este departe, **învierea dela Rusalii** i-a umplut pe toți de **joia sfânt și dumnezeesc al realizărilor și înfruptărilor. Spiritul Sfânt, care s'a pogorât în sufletele lor, a prefăcut, ca prin farmec, întreaga mentalitate a celor nu prea dovediseră mult curaj înainte, și, dându-le graiu și putere, a făcut din ei tot atâția crainici nemîfricați ai evangheliei mântuitoare. Ceice, înainte cu câteva săptămâni, nu știau cum să se ascundă mai bine, vestesc azi tuturor, fără nici o teamă, pe cel răstignit și omorât prin mâinile celor rădădelege, pe care Dumnezeu l-a înviat. Și Petru, care se lepădase de Mântuitorul în fața unei servitoare, stă acum, plin de îndrăzneală în fața întregului sinedriu, invitându-l să judece singur de este drept să-i asculte mai vârtos pe el, decât pe Dumnezeu cel mare al puterii.**

* * *

O altă minune, răsărită din puterea limbilor de foc ce s'au lăsat peste ceice, în ziua de Rusalii, „erau împreună adunați la un loc”, a fost aceea că mulțimea, compusă din toate neamurile, auzia pe apostoli în limba, în care s'a născut. „Și Parții și Mezii și Elamiții și cei care locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea și în Capadocia, în Pont și în Asia, în Frigia, în Egipt și în părțile Libiei cele de lângă Cirene și nemernicii Romani, Jidovii și veneticii, Creștinii și Arabii îi auzim — ne spune cartea Faptelor — grăind în limbile noastre măririle lui Dumnezeu”. Iar „când a împărțit limbi de foc, într-o unire pe toți i-a chemat”, cum spune condacul serbătorii, și „se adăuseră în ziua aceea suflete ca la trei mii și petreceau într-o rugăciuni și întru frângerea pâinii”.

* * *

Dar, ce ne minunăm noi de aceste fapte în începuturile de leagăn ale bisericii Domnului, când azi, după nouăsprezece veacuri, ele se prezintă, purtate de aceeași putere creatoare a Spiritului Sfânt, în cadrele largi mărețe ce cuprind întregul glob al pământului. De pe temelii de stâncă alui Petru, urmașul acestuia, Sfântul Părinte al Romei, mărește și el tuturor neamurilor și focul sfânt de Rusalii face și azi, că graiul acesta să fie răsunat de toți „în limba în care s'au născut”. În locul celor treisute de creștini din prima zi de Rusalii, graiul de azi al sf. Petru este răsunat și urmat, cu aceeași credință, de peste treisute milioane, cari petrec și ei... rugăciuni întru frângerea pâinii”. — Să spunem, deci, că noi cu troparul serbătorii: **Cu adevărat, „luna ai vânat, iubitorule de oameni, mărire țiel”**

Gânduri de Rusalii

Eclipse înfricoșate ale sufletului omenesc — Puterile noastre sunt improprii pentru asanarea cerută — Singur puterea divină ne poate aduce resurecțiunea morală*)

de Episcopul PROHASZKA

Domnul Hristos ne-a promis Spiritul său, Spiritul adevărului; făgăduința aceasta și împlinirea ei au adus lumii Rusaliiile.

Ne și trebuie Spiritul său, Spiritul acela bun și sfânt; ne trebuie ca un contrapond al sufletului nostru și al sufletului unor epoci istorice; căci față'n față cu spiritul lumii noi avem să ducem la biruință și să valorificăm, în noi înșine și în sinul omenirii, Spiritul lui Dumnezeu: Spiritul superior împotriva sufletului inferior!

Sufletului propriu nu ne putem încrede, deoarece este debil, instinctiv și pătimește de eclipse înfricoșate. În sinul omeniei asemenea zădarnic am căuta suflet mai bun; nestatornic este și sufletul opiniei publice și al popoarelor și nu oferă garanții împotriva greșelilor și păcatelor fatale. Uneori, ce-i drept, s'ar părea că în suflete se înrădăcinează adevărurile mari și ar fi garantată eghemonia idealurilor; din când în când ne măgulim, că conștiința publică s'a subtilizat și simțul public s'a nobilitat așa de mult, cât nu mai putem cădea în barbarie; la urmă însă suntem — durere — nevoiți a experia iarăși, că stabilitatea este iluzorie, simțul public și-a pierdut sensibilitatea și conștiința publică nu mai reactivează nici la violențe, nici la nedreptăți. Nu numai indivizi, ci și popoare pot cădea în demență; idealurile se eclipsează pentru întreaga generație, când credința se clatină, când slăbește convingerea și moravurile nu mai au în inimi vatră, sanctuar solid.

Cine ar fi crezut, de-o pildă, că războiul, măcelul, uciderile în masă, să fie principiu consfințit și de popoarele culte și că veacul al XX-lea va întuneca omenimea cu rușinea atâtor răboaie?! Cine ar fi crezut, că civilizația va suporta toate acele brutalități; mai mult: nu se va putea feri de ele nici cum? Ce distanță între bunătate, sfințenie și între suflet și, peste tot, cum nu te poți încrede acestuia, dacă indivizi și neamuri, cari au cercetat școli și obișnuesc a se ruga, pot fi asmuțate, la așa sălbătăciei și cruzimi, tâmpindu-le conștiința total cu fraze goale?! Cine să-și fi adus aminte, că societatea să fie, și astăzi, plină de ură de clase, că egoismul și sălbătăcia primitivă să-și fi schimbat numai părul și, în haina supremei așa zise civilizații, să smulgă din om și elementele moralității?!

*) Păr. Dr. VASILE CERGHIZAN, prof. de religiiune la Turda, ne trimite și această nouă traducere autorizată din opera marelui episcop Prohászka, pe care o dăm cu plăcere, găsind-o deosebit de potrivită pentru împrejurările din zilele noastre.

Doar grevele și sabotarea sistematică a bogăției și buneistării publice, cari echivalează cu orice războiu civil, nu-s decât edițiile moderne ale dementelor războaie civile medievale; iar moda perversă a desbrăcăminteii femeiești rivalizează, egal la egal, cu goliciunile romane la modă în epoca lui Nero. Recunosc, că uneori se trezește și „simțul social”, dar acest „simț social” mai mult crează legi, înființează instituții, dar bunătate în inimi, frăție, adevărate sentimente sociale încă nu a produs. Mai suntem, apoi, plini și de păcate, se demoralizează și statul și clasele și se incuibă în ele procesul descompunerii, al disoluției.

*

Se spune, ce-i drept, că fenomenele luptei, urei, brutalității și a forței promovează, în ultima analiză, interesele statului, a națiunii sau a claselor și prin urmare ținta desfășurării lor ar fi întărirea și unificarea; noi însă, contrar acestei păreri, punem întrebarea: când și unde se va opri mersul acestei descompunerii, cine va hotărî măsura acea a unificării, înaintea căreia să înceteze, respectuoase, disoluția și violența, recunoscând că pe aici nu se trece?! Care principiu, care ideal va impune vânătoriei de interese rezonul convenit al cumpătării, care lege superioară, care interes ideal va trage limita necesară, câtă vreme chiar violența a năruit limitele legii și chiar brutalul amor propriu a stins idealurile și încă — zice-se — pe drept și cu cale?! Cert e, că forța nu este principiu asocierii și chiar dacă impresionează câtva timp și reușește a doborî opoziția și a-i contopi pe oameni după anume metode, cunoașterea mai deplină a sursei și a căilor acestei contopiri, iarăși poate inspira pe alții să imprăștie — în chiar temelii aceluiași principiu — tot ce au realizat înaintașii.

Iată pentru ce zic, că nu ne putem încrede nici în sufletul propriu, nici în al omeniei, că nu ne putem încrede în sufletul impresurat de trup, sânge și adâncurile inconștientului; ne trebuie un altfel de suflet, un suflet care este pentru noi, dar nu-i din noi, care vine către noi, dar nu din adâncurile inconștientului și ale instinctelor, ci de pe culmile perfecțiunii și ale idealismului: ne trebuie Spiritul cel Sfânt al lui Dumnezeu! Omenimea trebuie să fie călăuzită de spiritul frăției și al dragostei, nu de principiu violenței; furiile bălăie și ale măcelului trebuie să le alunge din fruntea omeniei geniul simpatiei și al colaborării. Comuniunea credinței profunde, stă-

pânirea iubirei intenze, tăria unității, prețuirea și promovarea vieții și a prosperității publice, înlocuirea duplicității morale și a pătimășii desfrânării masculine prin respectul și punerea în valoare necondiționată a legilor divine: iată programul și — oarecând opera Spiritului Rusalilor!

Cât mai are să lucreze acest Spirit Sfânt și cât de departe este împărăția Lui, pe care o pomenim rugându-ne „vină împărăția ta!” Spiritul acesta trebuie să ne ia în stăpânire și să ne apere împotriva duhului egoismului, pizmei, materialismului, violenței, împotriva noastră înșine, a propriului nostru suflet. El trebuie să salveze viața, sângele, simțirea, sudoarea și munea! El trebuie să ne ferească, pentruca să nu devenim fiare, bestii-culte, bandiți, hoți, negustori de carne vie. El trebuie să ne apere ca să nu devenim fanaticii vre-unei nerozii, ori insanități, chleme-se acestea chiar filozofie și cultură! Spiritul Sfânt trebuie să apere idealul, credința și conștiința, ca să nu cadă în barbarie și perversitate. El trebuie să feriască inocența și virtutea de pasiuni și păcate; El trebuie să scutiască mintea sănătoasă și bunul simț de absurdități.

Dar, Doamne, ce ne-am și putea încredința nouă și sufletului nostru miop, infidel și capricios? Pute-ne-am resemna în trăinicia idealurilor și a moravurilor; în aprecierea și împlinirea postulatelor virtuții, a dreptului, a moralității, dacă toate acelea și acestea ar fi numai în grija omului, a „sufletului omului”? Mă doare să spun, dar simt din greu, că idealurile nu se pot încredința „sufletului omului”, ci — invers — „sufletul omului” trebuie dat în paza idealurilor! Ceeace înseamnă, că „sufletul omului” își este insuficient chiar lui-și, că are nevoie de alt suflet, anume de Spiritul Sfânt, care să aprindă în el nezdruncinatul idealism suveran: să așăte în el dreptatea, să lustruiască simțirea, să nobilizeze conștiința, cu un cuvânt să-l transforme în om cu suflet bun și sfânt.

Așadară suflet dintru înălțime; idealism

și dreptate suverană; conștiință, care să sălășluiască întru noi, dar să fie soneria unei legi ce ne cârmuește de sus! Idealismul, dreptatea legea, bunătatea și frumosul trebuie să lucrească deasupra noastră ca și soarele, pe care nu noi l-am proiectat pe ceriu, dar trăim din harurile lui. Soarele nu e dat în grija noastră; nici idealurile nu ni-se pot încredința. Nici acestea nu sunt proiecțiunile sufletului nostru, ci — ca și soarele pe ceriu — ale unei realități mai înalte și mai minunate, adevă ale lui Dumnezeu. Ele luminează, iar noi avem să tindem spre ele! Ele sunt suverane și noi trebuie să ne plecăm în fața lor! Știm din experiență, că suntem gata a le trada și compromite din clipă'n clipă, dacă ne încredem sufletului nostru mânat de instincte; dar tot din experiență știm, că — de dragul lor — putem rezista răului „usque ad sanguinem” și le putem păstra credința și dragoste, dacă primim inspirațiile și utilizăm harurile celui-lalt suflet, a Sfântului Spirit.

Acest Spirit ne va apropia pe unii de alții!

Precum în natură totul trăiește și se menține prin unitatea energiei și ala funcțiilor, și nu izolarea, ci legea îmbinării ascunde în sine nădejdea vieții și a progresului: tot astfel trebuie să aibă, în lumea spirituală, sufletul indivizilor, a națiunilor și pe urmă a omenimei întregi, legătură cu Spiritul Sfânt a lui Dumnezeu; dela El să-și primească idealurile, după El să-și făuriască legile și acestora să-și potrivească luptele și străduințele.

„Suprema lex Spiritus Sanctus; Spiritul Sfânt este culmea idealului, sfințeniei și a bunătății; din El este toată legea și tot idealul și după el se orientează toată înaintarea și dezvoltarea; ce se opune Lui nu este, propriu zis, instinctul, nici sufletul animalic, ci duhul infernal al morții și al peirei. Ba nici nu este duh, ci absența duhului. Pe măsură ce onorăm, adorăm și urmăm pe Spiritul Sfânt, se strimțează în jur de noi groapa morții și a infernului și cucerește teren împărăția lui Dumnezeu.

Mari frământări în viața politică a țării. Peste ciocnirea surdă — capitonată și de anume dispoziții polițienști privind „chestia închisă” —, ce există mai de mult între partidele noastre politice, s'au dat la iveală, săptămâna din urmă, și anume neînțelegeri mai grave în sinul familiei noastre regale.

Ele par a fi existat mai de mult și dacă toată lumea căuta să pună în sarcina acestor neînțelegeri anumite întâmplări mai recente, cari nu puteau fi explicate altfel fără de rest, se păstra totuși toată rezerva, cerută de situație, în discutarea chestiunii. De-acum, lucrurile par a fi ajuns la momente mai critice și presa a început să vorbească deschis despre un grav conflict, de mare suprafață politică, dintre M. S. Regina văduvă Maria și Alteța Sa Principele Regent Nicolae. Privitor la obiectul acestor neînțelegeri se mai păstrează încă anumită discreție, dar absența prelungită a Princesei Ileana din țară, călătoria recentă a Princesei-mame Elena la Viena, și mai ales proiectul iminent al unui voiaj colectiv, și totuși la intervale, a tuturor membrilor familiei regale în străinătate, au început să îngrijoreze în cea mai deplină măsură pe toți bărbații politici ai țării.

Firele acestor greutăți și neînțelegeri se găsesc deja — cum e și firesc — în mâinile dlui Iuliu Maniu, președintele Consiliului de miniștri, care, sesizând toată importanța chestiunii, pregătește, se pare, un mare sfat al tuturor șefilor de partide, căutând să realizeze între ei un acord, care să poată feri țara de orice fel de sguduiri și neajunsuri.

După informațiile ce avem, lucrurile se precipită și astfel nu-i exclus, că încă înainte de închiderea actualei sesiuni parlamentare, prelungite din nou până la 14 Iunie, să se producă în sinul familiei noastre regale o destindere și clarificare definitivă.

Cetiți și răspândiți: „UNIREA”

▣▣ Foiața „Unirii” ▣▣

Despre Blaj

Conferență rostită în fața microfonului la Radio-București, în ziua de 17 Maiu 1930

de Alexandru Lupeanu

În inima Daciei superioare, între dealuri blânde și pline de verdeață, alături de clipirile călătoare ale Târnavei mari, care își caută sorioara mai mică, duce, de aproape două veacuri, viață liniștită și sombră, un orașel de școale și biserici.

O mare catedrală, cu turnuri înegrite de vechime, adună împrejurul său un mănunchiu de clădiri modeste, cărora le imprimă aceeași culoare și împăcare hieratică, inerente lăcașurilor sfinte. O culme de deal, cu crucea pe creștet, amintește zile de glorie din frământările de redeșteptare națională ale Ardealului românesc și impune călătorului datorita reculegere spirituală, când trece pe lângă istorica livadă, unde s'a cântat, pentru întâia dată pe plaiurile Transilvaniei, Imnul Libertății.

Mai adăugați un larg zăvoiu cu seculare coroane de goruni și de tei înfloriți, printre cari își ascunde cucernicia călugărească un străvechi castel medieval, cu chilii austere pentru un ierarh, încărunit de aceeași sobrietate de mucenic ca și lăcașul său, și veți avea icoana sumară a vestitului orașel românesc dela îmbinarea Târnavelor, care se chiamă Blaj.

Acest umil orașel de vechi sălugări, de

preoți și de dascăli strădalmici, n'a fost însă totdeauna al nostru. În negura timpurilor medievale, promontoriul împădurit dela îmbinarea Târnavelor adăpostia un conac de vânatoare și de petreceri sgomotoase, al unui fiu de voevod străin. Se perândează apoi, în moștenirea princiară a lui *Herboldus*, o lungă serie de magnați unguri, cu nume și fără nume în răboajele istoriei, însă fuduli toți, încărcăți de nenumărate patimi și fără înțelegere pentru iobăgimea de alt suflet și de altă credință decât dânsii. Uaul dintre aceștia, un oarecare *Blasius Cserei*, dă nume localității și o temporară strălucire, râvnită și de o princesă vestită ca Ana Borne-misa, soția strașnică și cuminte a blegului Mihail Apafi întâiul. Fiul acesteia, întru nimic mai vrednic decât tatăl său, își vinde și castelul dela Blaj și țara împăratului habsburg dela Viena, care acaparează cu ghiare de vultur țara și neglijează total conacul.

Sătenii români ai ținutului, iobagi fără drepturi și fără sărbătoare, înhâmați la toate poverile și slăbiciunile stăpânilor, m'au avut desigur motive, să fie bucuroși nici de magnații fuduli și voraci, nici de slugile unui împărat îndepărtat și himeric. Bieții noștri părinți au îndurat cu greu pe toți acești stăpâni de demult ai Blajului, cari își păstrau feudele numai cu bicele de curele ale pandurilor și cu furcile de spânzurătoare, implantate statornic pe culmile de dealuri. De trecutul de demult al Blajului nu se leagă deci, pentru noi, decât suferință și obidă. Blajul vechiu m'a fost pentru poporul nostru decât un loc de groază și de

dureri, de dese întemnițări crude și de panduri fioroși.

Însă, Dumnezeu, care ne-a fost totdeauna milostiv și îndurător, la cea mai potrivită vreme a schimbat zodia Blajului în favoarea noastră. O frumoasă zi de Maiu din anul Domnului 1737, deodată cu deplinele bucurii ale primăverii, hărăzește conacului dela Blaj un nou stăpân, nevisat niciodată, nici de cei câțiva rânduși ai curții domnești părăsite, și mai puțin de către blânzii iobagi români ai moșiei, deprinși cu nenorocul și cu fatalitatea. Noul stăpân este un arhieru de lege românească, care își mută aici umilița din Făgărașul de pe Olt, aducând însă cu sine și neprețuita comoară a unor mărețe gânduri și planuri creatoare. Tânărul arhieru, care se chiamă *Inochentie Micu*, este fiu de oieri din Munții Sibiului și, pe lângă dârzenia de dacia moștenire, mai este înarmat și cu toată cărturăria vremurilor sale, căta puteau să ofere atunci metropolele culturale ale Apusului luminat.

Ferieita înțelegere a împrejurărilor și voința de oțel a acestui om providențial, fac să răsară pe malurile păduroase ale Târnavelor o Meccă a neamului întreg, un cuib de năzuiați regeneratoare, întemeiate toate pe indestructibila putere a crucii și pe tăria de vrajă a cărții. Sub ochiul veghiator și îndrumător al lui Inochentie Micu, hambarele princiare de demult se preschimbă în săli de învățatură, temnițele mucăgăite în chilii de rugăciune. Din banii preoților epaxhioți și din ajutoarele destul de avare ale împăratului socotelnic, ră-

Un ecou

Presă din capitală apreciază foarte elogios concertul dat la București de „Reuniunea corală unită din Cluj“

În legătură cu concertul religios dat de curând la București de „Reuniunea corală“ a bisericii noastre din Cluj, reținem aici, după numărul dela 25 Mai c. al ziarului „Cuvântul“, aprecierea ce i-o face d. G. BREAZUL, un distins critic al mișcării muzicale dela noi.

... Tot din Cluj*) și-a luat sborul și a blădăuit 2—3 zile între zidurile Metropolei noastre, un alt stol de cântători: „Reuniunea corală unită din Cluj“. La „Radio“, dar mai ales într'un concert „religios“ dat în Catedrala „Sfântul Iosif“, Reuniunea s'a făcut auzită. Nu s'ar putea susține că această temeinică înjghebare corală n'a produs la început o oarecare nedumerire. „Concert religios“, „unit“, „Catedrala Sf. Iosif“ — sunt noțiuni cu repugnante rezonanțe confesionale la „greco-bulgăria“, după vorba lui Eminescu, de dincoace de Carpați. În realitate, neaoșe chipuri de românași și româncuțe, de sânge pur, nu amestecătură mulatră sau compoziție dubioasă, mănecând cu voioșie spre a ne da de știre asupra rezultatelor sforțării lor în direcția interpretării muzicii corale. Cine a așteptat un repertor „religios“ de distinctă concepție „unită“, s'a înșelat. Deși, poate, o curiositate științifică ar fi fost îndreptățită, pentru cel ce doria să capete orientări practice asupra influențelor pe care biserica noastră ardelenască le-a suferit prin întoarcerea privirii către Apus. Căci, după toate aparențele, nucleul „Reuniunii corale“ de care este vorba, nu este decât corul ceremonial al catedralei unite din Cluj, care ar fi fost, deci, indicat să ne demonstreze caracterelor stilistice ale muzicii religioase unite, bine 'nțeles dacă sunt. Repertoriul pe care „Reuniunea corală“ l-a executat în concertul dat în Catedrala „Sf. Iosif“ este însă

*) Dl Breazul s'a ocupat înainte de mișcarea dela opera română din Cluj. N. R.

de un categoric caracter clasic — Arcadelt, Haydn, Händel, Gevaert, etc., presărat cu clasicii noștri români: Dima, Muzicescu, Kiriac, apoi contemporanii Hubic și Bena. Nici exclusivism stilistic, nici național, și cu atât mai puțin confesional, — prin urmare. Ci muzică bună, repertor ales, ceea ce dovedește din capul locului distinsul spirit artistic ce domnește în această înjghebare corală, spirit care trebuie în cea mai mare parte pus în seama profesorului de muzică Ion Caranica, macedonean de origine, aclimatizat entuziasmului muzical al Clujenilor, pe care îl diriguește, îi întreține sacrul foc al artei Euterpei și cu care obține succese de artă pură, ca cel de astă dată.

Concepția ce presidează la alcătuirea repertoriului, nu este părăsită în interpretarea pieselor. Grije de fraza muzicală, rotunjită în largi arcuiri de valuri sonore, cu meșteșug estompate printr'o măestrită cizelare dinamică, respect pentru pronunțarea cuvântului, dar mai ales un sever suflu de gravitate hieratică pulsează în interpretările acestui cor. Ușoara oboseală a drumului nu întunecă totuși strălucitul timbru al sopranelor, mlădiosul și catifelatul glas al altistelor. Vocile bărbătești pot fi și mai bine strunite, în interesul echilibrului și coeziunii ansamblului.

În ceea ce ne privește, nu ne pare rău decât de faptul, că această demnă manifestare artistică n'a putut fi mai bine frecventată; ar fi avut ce auzi și chiar ce învăța mulți dintre laudăroșii sau blazații vieții noastre corale bucureștene.

În chestia salarizării preoților cursiști. Primind de curând, la redacție, scrisoarea unui preot cursist, care se plânge amarnic de situația materială în care se găsește, aruncând și asupra autorității bisericești o parte din vina acestei situații, credem că e bine să spunem aici pentru toți ceea ce știm în această chestiune.

Arzătoarea lipsă de preoți, din primii ani de după războiu, când mulți absolvenți de teologie și chiar destui preoți au crezut că

pot să se ferească mai bine pe alte cărări, precum și faptul, că pentru multe parohii mai mizere nu se puteau găsi preoți cu calificare academică, au îndemnat pe I. Preasfințitul p. mitropolit Vasile al Blajului să înființeze, pentru câțiva ani, o școală de preoție cu calificare mai sumară, la care să se poată primi și tineri fără absolvență de liceu, cu bacalaureat. Cursurile acestei școli, contemplate la început pe doi ani, au fost ridicate apoi la trei ani, anume în scopul de-a asigura pentru preoții ce vor ieși din ea o întregire dela stat, egală cu a celor cu calificare mai înaltă. Având ei 3 ani de teologie, s'a crezut, că — după norma în vigoare pentru preoții bisericii ortodoxe din Ardeal — statul le va da, „fără considerare la studiile premergătoare“, retribuția stabilită pentru „preoții cu cel puțin trei ani de teologie“.

Gândul acesta a și fost onorat la început pe deplin: absolvenții primilor ani ai Cursului pregătitor au fost, în adevăr, asimilați, sub raportul retribuțiilor, cu absolvenții Academiei de teologie. Toată deosebirea era deci numai în venitele interne, evident mult mai neînsemnate, pe cari le primiau dela parohiile unde erau dispuși, și dela credincioșii acestora. Mai târziu însă, și anume în legătură cu proiectul de armonizare a salariilor, situația s'a schimbat. Neavând bacalaureat și nici chiar absolvență de liceu, statul a început să le refuze retribuțiile de până acum, încadrând mai ales pe noii absolvenți ai Cursurilor numai cu fundamentalul de 350 Lei, în loc de 500, atât aveau mai înainte.

Contra acestei măsuri, venind să știrbească, nu odată, și drepturi recunoscute înainte, s'au făcut din partea autorității bisericești — care a sesizat imediat toată importanța chestiunii — numeroase intervenții, în scris și verbal, fără ca însă acestea să fi putut schimba integral dispozițiile categorice ale ministerului. Unde au existat motive speciale, ca absolvență de școală normală, intervențiile mitropoliei au dat rezultat, dar cei mai mulți preoți cursiști, mai ales cei din ultimele pro-

sare, în curând, mănăstirea cea nouă a Sfintei Treimi și, ca o deplină încoronare a întregii opere mântuitoare, răsare catedrala cu creștetul într'aurit, unica atunci de lege românească, pe tot întinsul Transilvaniei, după dărârmarea celei vevodale a lui Mihai Viteazul dela Alba-Iulia.

Și când marele arhiereu își simte gospodăria locală pornită pe bune cărări, sufletul său mare se avântă la lupta națională de ansamblu, stărnind sălbaticile proteste ale magnaților unguri, săcui și sași, cari auziau pentru întâiași dată în dietele lor vorba îndrăzneată de „națiune valahă“.

Inimosul vlădică este însă scos din luptă, prin cea mai detestabilă intrigărie de pe lume și alungat în sfâșietor exil la Roma străbună, unde moare de dor de țară și de uri, cari îl urmăresc până în pragul mormântului.

Dar grăuntele înviator, odată semănat, își armează rosturile înainte, după implacabila lege a frii. Sudorile de sânge ale martirului dela Roma nasc o oaste întreagă de apostoli ai aceluiaș ideal, călugări nezăbavnici în cele sfinte și dascăli fără somn, pe cari *Vlădica Petru Pavel Aaron*, urmașul lui Inochentie Micu, îi face ispravnicii de slove și împărțitori de daruri sufletești, în ctitoria sa dela 11 Octombrie 1754. La această dată se deschid Școalele românești dela Blaj, cari „venind — cum spune d. Nicolae Iorga — tocmai la ceasul lor, când se închideau izvoarele de lumină mai amilă ale mănăstirilor, au dus mai departe grija pentru cartea românească și, statornicind

legături nouă cu cultura conștientă a Apusului, au deschis largi orizonturi cugetării neamului“.

Prin deschiderea acestor școale, celea dintâi de înaltă cărturărie ale întregului neam românesc, Blajul devine un adevărat Ierusalim al Ardealului și părților sătmărene, maramureșene, bănățene, spre care se varsă valuri întregi de ucenici setoși de învățătură, cari căutau în Palestina lui Crist sămburele înviator al sfințeniei.

În săli largi, cu boltituri arcuite, pe lăviți primitive de brad, sute de „dieci“ — acesta este numele original ce li-se dădă — școlari de toate vârstele, în liniște de biserică, iar în fața lor „magistrii“ ca Gerontie Cotorea, Silvestru Caliani, Petru Maior, Gheorghe Șincai, Samuil Micu, cari le vorbeau de tata Traian dela Râm, de legiunile biruitoare dela Tapae și dela Sarmiseghetuza, culminând în dinamica și cutremurătoare exolamație: „Mare lucru este a fi născut Român!“ Puii de iobagi și de libertini din țara Ardealului ascultau fascinați asemenea lecțiuni, înălțau frunțile cu năvalnică mândrie și, sub cămășile albe țărănești se bombau piepturi năstrujnice de voinici, cari așteptau doar clipa supremă, ca glasurile de dascăli să se preschimbe în tulnice de luptă, pentru recucerirea drepturilor strămoșești încălcate.

Însă plinirea vremii mai trebuia mult lucrată și pregătită. Inafară de Blaj, spre celea patru direcții cardinale, stăpânia încă obida și întunericul. Ardealul era un câmp de plânsete mute; principatele dunărene roabe lăcomiilor

fanariote; cronicarii se stinseseră; tiparele moldovenești și muntene tângiau și ele; sufletul neamului nostru abia mai palpăia ici colo, cu flacăra bolnavă și năpădită de cenușă.

În asemenea împrejurări, Blajul, cu călugării, cu dascălii și cu școlarii săi, a înălțat singur flamura aspirațiilor naționale, resuscitate prin noua ideologie a latinității, care se întemeia pe puritatea de sânge și pe mândria deșteptată, care înalță totdeauna și regenerează.

A urmat deci, la Blaj, epoca documentărilor și a popularizării noilor lozinci. Cărturarilor călugări se închid în străme chiliile de mănăstire, lângă palpătoare lumini de său, adâncind mărturiile trecutului și elaborându-și nemuritoarele opere, cari cuprindeau noile crezuri, ori combăteau mincinoasele păreri ale învățaților străini asupra originii și drepturilor noastre. Alții își frângeau șatele asupra matricelor de plumb ale tiparității, reinviată și ea alături de mănăstire, și terecau în slove sburătoare, învățăturile, cari răsuna pe buzele dascălilor de pe catedre, ori ale celor ce slujiau numai condeiului.

Roiurile de școlari pleacă iarăși la drum, rând pe rând, în sens invers, nu spre Blaj, ci dela Blaj, spre toate colțurile românismului. Din ucenici au devenit tot atâția apostoli, cari împânzesc Ardealul, în lung și 'n lat, răzbat munții de graniță în Moldova, în Muntenia și fac din erezul latinității un elixir de întinerire, o sevă nouă, care răsbate, trezește și fortifică.

Un suflu nou de viață cuprinde neamul întreg. Gheorghe Lazar, apostol al aceleasă

moșii, primesc numai întregirea redusă, core-spunzând fundamentalului de 350 Lei.

Toată lumea admite, că această retribuție este insuficientă și suntem siguri, că prin noua lege de salarizare a preoților — care este, cum se știe, în pregătire —, lucrurile se vor îndrepta, dându-se și acestor preoți o retribuție, din care să se poată trăi omenește. Ba, sunt și nădejdi destul de întemeiate, că, în baza unor examene întregitoare, să se poată recâștiga și dreptul de a fi asimilați cu preoții cari au cvalificație mai înaltă.

În privința aceasta se urmează acum discuții între mitropolie și minister și îndată ce se va găsi o soluție, vom anunța și noi, fără amânare, aranjamentul la care se vor opri.

Un Apel

Implinind cu plăcere cererea dlui *Iuliu Moisil*, șeful Muzeului pedagogic al Casei școlilor din București, publicăm acest apel literar, care poate interesa în adevăr pe foarte mulți dintre fiii Ardealului nostru.

Domnilor și frați ardeleni,

Cu ocazia serbării a zece ani dela Unirea Ardealului cu Țara Românească într'un singur Stat național — cum l-au visat și l-au dorit moșii și strămoșii noștri și noi înșine — subsemnatul a făcut o lucrare intitulată: „Românii ardeleni din vechiul regat și activitatea lor până la războiul întregirii neamului“.

Cartea cuprinde două părți:

Partea I. Un istoric al Ardealului și al suferințelor Românilor ardeleni în cursul veacurilor.

Partea II. Ardelenii imigrați în vechiul Regat, împărțiți în 15 grupe, după ocupațiunile lor și activitatea a peste 500 ardeleni, în schițe biografice.

Despre această carte d. profesor *G. G. Longinescu* dela Universitatea din București, scrie în revista *Natura*, Nr. 10 din Decembrie 1929: >Cartea te atrage la citit și te stăpânește până la sfârșit prin mulțimea faptelor vrednice de toată lauda a Românilor ardeleni, cari au muncit la noi în toate direcțiile...>felicitându-l pe d. Moisil din toată inima pentru această pomenire a oamenilor de muncă, de bine și mare patrioți, care au fost Românii transilvăneni veniți în Regat. Cu toții la un loc merită toată recunoștința, fiind suflet din sufletul neamului nostru.<

Un alt profesor, care sernează >Petronius< scrie într'un ziar, între altele: >Atâția militari, profesori, preoți, ingineri, comercianți... au ajuns la situațiuni importante în Vechiul Regat și și-au înscris numele în organizarea politică, administrativă și culturală a țării, încât lista d-lui Moisil este o elocventă dovadă a unui spirit de largă înțelegere a comunității etnice și a unității neamului nostru.< Dl Moisil trece dela marii transilvăneni un *George Lazăr*, și apoi *Majoreștii*, ori *Coșbuc*, pentru a înșira nume brave de muncitori transilvăneni, cari toți și fiecare în parte au pus câte o părticică la edificiul României.<

Cum mulți dintre D-voastră, cei cărora le adresăm acest apel, sunteți trecut în această carte printre cei ce-au contribuit, prin cunoștințe și muncă, la ridicarea acestei țări și la înfăptuirea Unirii, am onoare a vă face cunoscut aceasta și vă rog a Vă procura această carte, înainte de a se fi epuizat, ea fiind tipărită în puține exemplare.

Prețul unui exemplar este de Lei 65 și se poate procura dela autor: *Adresa: București II Strada N. Ionescu No. 12*, sau dela: *Librăria Pavel Suru, București I. Calea Victoriei No. 85*.

Trimiteți prin poștă afară de prețul de Lei 65, încă 3 lei pentru porto poștal, iar recomandat încă Lei 10. Prețul a se trimite înainte prin mandat poștal.

Iuliu Moisil

A murit Cardinalul Luçon din Reims.

Întreagă Franța deplânge azi pe marele ei fiu Cardinalul Luçon, mitropolitul din Reims, care s'a stins la 28 Maiu c. în vrâsta patriarhală de 88 ani.

Episcop din 1888, Luçon a fost numit la 1906 arhiepiscop și mitropolit de Reims, iar în Consistorul papal din 16 Decembrie 1907 a fost ridicat la înalta demnitate a purpurei cardinalii. Iubit și stimat peste măsură de toți credincioșii săi de oriunde, Cardinalul Luçon a ajuns să fie aproape adorat în cursul marului război mondial, când a știut să împartă cu credincioșii săi, ca nimenea altul, toate mizeriile și neajunsurile orașului ajuns în raza câmpului de operațiuni militare, fiind în aceeaș vreme și un apostol aducător de mângâieri și vestitor de zile mai bune. Mare în timpul războiului, Cardinalul Luçon s'a dovedit nelutrecut și în timpul refacerii, contribuind din toate puterile la ștergerea urmelor nespuse de dureroase ale războiului.

Dragostea învățată de țară și neam, dublată de eroismul virtuților sale creștine, au făcut din acest venerabil păstor de suflete un adevărat erou și martir, care stă cu vrednicie alături de tovarășul său belgian, marele Cardinal Mercier. Ce mirare, deci, dacă guvernul francez i-a hotărît funeralii naționale, obișnuite acolo numai pentru cei ce le merită în adevăr.

Odihnească în pace!

Mari serbări naționale la Turda.

A doua zi de Rusalii, în 9 Iunie c. se va inaugura la Turda, cu mare solemnitate, statuia lui *Dr. Ioan Rațiu*, fostul președinte al partidului național român, ale cărui merite pentru consolidarea vieții românești din Ardeal l-au statuat pentru totdeauna între marii bărbați de stat ai neamului nostru.

În frunte cu Sanctitatea Sa Patriarhul-Regent, vor participa la această serbare membri guvernului, bisericile, parlamentarii, Academia, universitățile, Liga culturală, Astra etc., cu'n cuvânt: reprezentanții tuturor instituțiilor și corporațiunilor mai de seamă ale țării. Biserica noastră va fi reprezentată, în numele I. Preasfințitului Sale păr. mitropolit, prin Preasfințitul Iuliu al Gherlei, care va avea, pe cât știm (programul nu o spune), și onoarea de a binecuvânta statuia celui ce a fost un fiu al bisericii noastre.

Tot în reprezentarea acestei bisericii poate fi trecut și corul Sf. Maria din Cluj care va susține toate punctele de cor ale programului.

Nouă mișcare în diplomație.

>Monitorul Oficial< din 2 Iunie c. anunță, că dl. *Gheorghe Grigorcea*, actual trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Bruxelles a fost numit, pe ziua de 1 Iunie c., în aceeaș calitate și la Luxemburg, iar d. *Vasile Stoica* a fost numit, pe aceeaș dată, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Tirana (Albania). Dsa va primi retribuțiunea unui post vacant de ministru plenipotențiar clasa II.

ideologii, descalecă la București, adună pe fiii de boieri de pe la școlile grecești și creează pe Petrache Poenaru, pe Heliade Rădulescu, ba se pricepe să facă și pe tunarul lui Tudor Vladimirescu, după ce acesta se hrănise mai înainte din aceeaș mână cerească, adusă de magistrul ardelen, din fântânile de daruri ale latinității și naționalismului integral.

Blajul a înțeles să ia din plin contactul cu ținuturile românești de peste munți. Încă la 1756 dascălul de românie dela Blaj, Constantin, găsește vreme și înțelegere, să copieze, dela izvor, „Hronicul vechimii Româno-Moldovachilor“ al lui Cantemir și să-l aducă la Blaj, pentru folosul școalelor de aci. Operele lui Miron Costin le aduseseră alții, în copii tot atât de îngrijite ca și ale dascălului Constantin. Iar vechea noastră tiparniță poate să-și înceapă rodnică sa activitate, la 1750, numai datorită meșterilor moldoveni, cari aduceau cu dânșii duhul marelui Ierarh Varlaam dela Trei-Sfetitele ieșene.

Prin urmare, în cetatea culturală dela Blaj se îmbină tradiția cronicărească și superioritatea cărturărească a lui Dimitrie Cantemir cu sufletul regenerator al culturii apusene, adusă dela Roma, Viena și Tirnavia, de către luceferii latinității, dând astfel fericeita combinație, care ne-a prilejit a doua naștere ca popor.

Mai târziu, la 1837, Timotei Cipariu își socotește de cea dintâi datorie a sa să vadă „Țara“, adică Bucureștii, să discute toate marile probleme naționale cu Heliade Rădulescu, cu

Câmpineanu, cu Iancu Văcărescu, ținând să vadă inomis și să se prostearnă și în fața Domnitorului Alexandru Ghica, în chiar mijlocul oștenilor săi, la Podul Belicului. Acelaș Cipariu este cel mai fervent răspânditor în Transilvania al gazetelor lui Heliade, care îi rămâne prieten statornic până la moarte.

Ceeace mai urmează din istoria Blajului românesc, este epopoia Ardealului și chiar a întregului neam, în cea mai sublimă a sa desfășurare. Svonurile de libertate, egalitate și frățietate, dospite în furnicările de popoare ale Apusului, aici la Blaj găsesc, în neamul nostru, cel mai sensibil receptor spiritual. Timotei Cipariu și Aron Pumnul sunt cei mai minunați servanți ai acestei radiotelefoniisufletești. Un elev al Blajului este cel ce găsește răscolitorul „RăsUNET“ dela 1848, preconizând „Deșteptarea din somnul cel de moarte“, ori peirea rușinoasă. Școlarii dela Blaj se prefac în crainici ai adunării de pe „Câmpia Libertății“ și dau pe cei dintâi lănceri și centurioni ai legiunilor lui Axente Severu, Avram Iancu și Vasile Moldovanu. Tribunii și prefectii oștirilor naționale sunt aproape toți foști elevi ai aceluiaș Blaj de cărturărie și de avânt național: Simion Bărnuțiu, Papiu Ilarian, Popa Vlăduțiu și întreagă ceata lor ilustră.

Unde este graiul omeneșc de pe lume, să poată fereca în vorbe măreția adunării celor „patruzeci de mii“ dela 3/15 Maiu 1848, când cei doi arhieri români ai Ardealului, deosebiți ca credințe religioase, se îmbrățișează frățește în aclamațiile delirante ale mulțimilor reunite

în numele idealului comun? Ori, cine dintre istoricii neamului nostru a subliniat cum trebuie împrejurarea, că la Blaj, în ziua de 3/15 Maiu 1848, se găsiu reprezentate toate provinciile românești, nu numai de dincolo, ci și de dincoace de munți, de către persoane ca Alecu Russo, Nicolae Bălcescu, Alexandru Cuza, Cneazul Cantacuzino, George Sion, Lupu Balș, Dumitru Brătianu, Costache Negri și alții, de acelaș croi sufletesc?

La 19 Maiu 1848, Cipariu tipărește în gazeta sa populară versurile bardului național dela Mircești, scrisă probabil anume pentru această ocazie, aruncând pentru întâia dată peste toate plaiurile românești gândul României unitare și pe veci înfrățite. Iată o singură strofă:

Fraților, nădejde bună, azi sub cerul fără nori
Libertatea, România, se'nălănese pe câmp de flori.
Și noiesc, în fața lumii, a lor vecinică 'nfrățire
Dup'o lungă, dureroasă și fatală despărțire!

După 1848, în epoca jalnicelor desiluzii naționale, Blajul nu se lasă înfrânt. Cărturarii săi se adună de pe drumurile însângerate ale revoluției, chiamă noi rânduri de ucenici și se cufundă împreună în aceleași studii migălite de istorie și filologie, pregătind cu neînfrântă răbdare alte vremuri, alte ocazii de izbucniri ale avântului național. Cipariu își continuă „Principiile de limbă și de scriptură“ pe temeiu de „Analecte“, frământând în creerul său fără seamăn statutele „Asociațiunii transilvănene pentru literatura română și cultura poporului român“ și punând temeiurile grama-

Fonduri și fondatori

In trecut și'n prezent — Primejdii serioase și câteva soluții —
Se impune mai multă vigilență

de A. C. ALBINUS

E fapt indiscutabil, că unirea cu Roma a naștere unui șir de mecenaji. Indată după unire au răsărit ca din pământ fondatorii; s'au înălțat fonduri; s'au înălțat institute de cultură și binefacere.

Roma ne-a redeșteptat sentimentul național. Și tot dânsa ne-a sporit și ne-a călăuzit în direcții nebănuite până atunci, virtuțile învățate de bunătate și milă. Mai mult, biserica românească a întrecut pe dascălii săi. Azi, în vreme ce biserica apuseană a jertfit în prisosul bogățiilor sale imense, Românii jertfesc din sărăcia lor. Cei dintâi mecenaji ai culturii românești sunt preoții, legați de credința și credincioșii lor; temelii așezămintelor bisericești și școlare din Blaj au alcătuit-o zecile de mii de floreni, colectați de pădica Clain dela cler. Petru Pavel Aron a dat, de fapt, sutelor de elevi cari alergau la ununatatele școli românești, întreagă masa sa, înmânându-i lui numai „sfărâmiturile”: în 24 ore mânca numai odată. Alt episcop, Pavel dela Oradea, se mulțumia cu mămăligă, pentru că să poată da hrană multă și bună orfanilor din Crișana și Maramureș.

Românii au fost „aspri” și în învățarea virtuților creștinești. E atât de lung pomelitul celor ce au jertfit pentru biserică și școală: el cuprinde aproape întreg șirul vladarilor dela unire încoace, cu Aron și Bob cu aluș și Vancea, cu Vulcan și Pavel și până la cei de azi; atâtea nume de canonici cruceași și cumpătați, preoți și laici, până la reșetații Olteanu din Crișeni și Bota din Dej; în acești din urmă, întâiul cu dania de milioane pentru Orfelinat, al doilea, cu altă danie de milioane pentru biserică unită din Dej, în al cărei sân intrase cu puțin înainte

de cei sale, în calitate de vicepreședinte al Societății academice române” dela București bisericii Blajului, un Lemeni, un Șulțiu, un Vancea, refac așezarea bătrână a lui Inochentie Micu, fortificând școlile și reînviind meșteșurile de apărare națională. Marele Moldoveanu ține neîntreruptă legătura cu noua metropolă a românismului întreg, cu Bucureștii Principatelor Unite, și adună paralele pentru luptele cu Budapesta. Augustin Bunea continuă pe Șincai și Petru Maior, Mitropolitul actual își confundă cărja arhipăstorească cu sarcinile sale, iar Mitropolitul Suciuc pune bazele noului Blaj, fixându-i rosturile, în nouele împrejurări ale vremilor.

Cu astfel de apostoli și de îndrumători, cu o credință de mirare, că la 1914, înainte de izbucnirea războiului european, catedrala istorică dela Blaj leagănă în bătaia zefirului de Maiu în urias drapel al României, care înnebunește pe jandarmii cu pene de cocoș dela Blaj și ministrul dela Budapesta. Elevii liceului nostru, cari au arborat drapelul, găsesc repede calea spre noua Meccă a românismului și își înmână oasele pela Oituz, Mărăști și Mărășești, sub drapelele Regelui românesc, creator al țării nouă.

Tineretul școlar de astăzi, va înțelege în aceste strălucite pilde ale trecutului nostru de grele sbuciumări, dar și de înălțătoare minii, care este datoria sa, față de tot ceea ce școală, carte, și sentiment național înviază și creator.

de moarte. Și ce vom zice de mecenaji anonimi, de milioanele de suflete credincioase, cari au susținut, cu bănușii văduvel, școlile confesionale din Ardeal! În istorie nu găsim un al doilea popor, atât de sărac și năpăstuit, și totuși atât de darnic și jertfitor, ca poporul nostru român.

Azi, pare că se năruie tot ce a clădit trecutul. Cu exproprierea, moșiile bisericești, chiar dacă aveau menirea să asigure țipăii elevilor săraci, s'au desființat. Școlile confesionale s'au etatizat, clădirile au fost sechestrate de stat. Cu devalorizarea monedei, fondurile s'au nimicit; iar din ceea ce a mai rămas sume considerabile se pierd cu falimentul băncilor.

Se impun, așadar, noi măsuri pentru a păstra agoniseala trecutului și a reface, întru cât e posibil, situația materială a bisericii. Spiritul de jertfă nu lipsește nici azi. Ca dovadă, fie gestul preoților noștri, cari jertfesc pentru văduve și orfani 10 procente din leafă lor atât de modestă.

Cu riscul de a mă repeta, propun, în vederea refacerii situației noastre materiale, următoarele:

1. În schimbul serviciilor neprețuite pe care le aduce biserică, să primim toate avantajele imbiatate de stat. Inclusiv pensiile. Să nu facem chestie de prestigiu, când e vorba de nevoi pe care, deocamdată, nu le putem alina în alt chip. Să nu vedem primejdie acolo unde nu este. Iar cât privește fondurile de pensii diocesane, pe care poate ar trebui să le vărsăm în visteria țării, sunt sigur că preoțimea noastră, cu a cincia parte din jertfa pe care o aduce azi, în curs de câțiva ani, va putea să adune sume înzecite, care vor alcătui fondul de rezistență pentru eventualele vremi grele din viitor.

2. E timpul suprem, să se pună la punct chestia școlilor confesionale greco-catolice. Clădirile ocupate de stat, fără de nici o chirie, reprezintă o valoare de sute de milioane. Și, ceea ce e mai tragic, aceste școli etatizate sunt, în multe comune, cuibul agitațiilor confesionale. Problema trebuie pusă limpede: să cerem să ni-se aplice tratamentul minoritarilor. Școlile lor sunt subvenționate de către stat; să ni-se îngăduie deci și nouă reactivarea școlilor primare confesionale.

3. Mai multă grijă de banul bisericii! Ziarele anunță un nou faliment. Falimentul unei bănci dintr'un ținut curat greco-catolic. Și, din nenorocire, banca are multe depuneri de ale bisericilor și preoților noștri. Această nouă lovitură îmi întărește și mai mult credința în necesitatea inexorabilă a creierii unor institute financiare eclesiastice, care vor păstra fără riscuri averile și cu muncă cinstită și control strict vor putea revaloriza, treptat, fondurile vechi ale bisericii.

Supun aceste probleme, ardente și actuale, discuțiilor frațești al celorce au de spus un cuvânt în chestiune.

MAME! Dacă doriți ca copiii voștri să fie sănătoși, tari și voinici, dați-le în laptele de dimineață și de după masă 2—3 lingurițe Ovomaltine, alimentul hrănitor, natural.

Știri mărunte

IN ATENȚIA RESTANȚIERILOR. Solicitați din mai multe părți, să abținem momentan dela gândul trimiterii costisitoare a mandatelor de plată, și văzând că apelurile noastre au avut în multe părți cuvenitul resunet, fixăm pentru toți restanțierii mai vechi un nou termen de plată până la sfârșitul lui Iunie, când expiră întâiul semestru al anului și când vom reînchepe apoi cu trimiterea mandatelor de plată celorce nu-și vor fi făcut nici până atunci datoria.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Ioan Mărginean paroh la Biia, pe pâr. Vasile Moldovan paroh la Sâncraiu (Aiud), pe pâr. Ioan Vlad paroh la Fofeldea, iar pe pâr. Aurel Varga administrator parohial la Rece-Cristur.

Dela fundațiunea „Regele Ferdinand”. La 31 Maiu c. s'a ținut, sub prezidiul M. Saie Regina Maria, ședința anuală a fundațiunii „Regele Ferdinand”, care a acordat un premiu de 300.000 Lei dlui profesor G. Marinescu pentru activitatea științifică de peste 30 ani, și un altul de aceeași mărime dlui Henri Foçillon prof. la Sorbona pentru cercetările sale asupra artei românești. Din ajutoarele date în cursul anului 1929 mai încreștăm: 1 milion Academiei române; câte 300.000 Lei Muzeului limbei române din Cluj și „Astrei” dela Sibiu; 200.000 Lei pentru parcul etnografic din Cluj; câte 100.000 Lei Seminarului pentru studii de sociologie, București și fondului „Vasile Părvan”; 966.500 Lei pentru diferite publicațiuni și cercetări.

Locale. Luni, a doua zi de Rusalii, va predica în catedrală pâr. Dr. Coriolan Sucu, profesor la liceul de băieți, iar Dumineca viitoare, a tuturor sfinților, pâr. Dr. Ioan Cristea, notar consistorial.

— Ratificându-se alegerea dela primăria locală, noul consiliu comunal s'a constituit încă Sâmbătă trecută, în prezența dlui D. Zaharia Boila, prefectul județului. Ca primar a fost ales cu unanimitate d. profesor Ioan Moldovan dela liceul de băieți — deși acesta a făcut acceptarea slujbei pendentă dela aprobarea superiorilor săi bisericești —. Ca ajutor de primar a intrat d. Leon Maior, revizor școlar delegat, iar în delegația permanentă au fost aleși: dd. C. Suciuc, A. Ienășel, N. Mărza, ca ordinari, V. Muntean și T. Rusu, ca supleanți. Mai amintim, că minoritatea liberală a consiliului s'a prezintat la constituire numai printr'un delegat (d. prof. S. Gizdavu), care a făcut cunoscuta declarație privind „legalitatea” noiei legi administrative și a refuzat depunerea jurământului, decăzând, prin aceasta, din drepturile sale de consilier.

— Intrându-se în ultima lună a anului școlar, s'a deschis la toate școlile noastre confesionale sesiunea examenelor de încheiere. La școlile normale de băieți și fete va prezida examenele, ca delegat consistorial, pâr. prepozit Iacob Popa, inspector școlar, iar din partea guvernului au fost numiți ca comisari d. Alexandru Lupeanu, directorul liceului de fete, pentru școala normală de băieți, și d. Nicolae F. Negruțiu, directorul liceului din Dumbrăveni, pentru școala normală de fete.

Un record mondial al Românelor. La expoziția internațională de vânatoare dela Lipsca, România a obținut anul acesta locul întâiu, având sala cea mai frumoasă și mai instructivă din toate punctele de vedere; cele mai multe din obiectele pe cari le-a expus au fost premiate cu medalia de aur. Meritul principal al acestui succes revine dlui Gh. Nedich, consilier de vânatoare, care a condus lucrările de aranjare.

Arhidieceza gr.-catolică română de Alba-Iulia și Făgăraș

Nr 3218—1930

Concurs

La catedrele vacante dela școalele secundare (licee, școale normale, școale comerciale) gr.-cat. de băieți și fete din Blaj

In conformitate cu art. 12 din „Legea asupra raporturilor dintre școalele secundare confesionale române din Brașov, Blaj, Beiuș, Brad și Ministerul Instrucțiunii”, decretată cu Nr. 2799 din 5 August 1929, prin aceasta se publică catedrele vacante din învățământul secundar de orice categorie din orașul Blaj.

Pentru ca cineva să poată fi numit profesor sau maistru cu titlul provizor la vre-una din școalele secundare gr.-cat. din Blaj, pe lângă condițiunile prevăzute la art. 54 din legea pentru învățământul secundar, trebuie să mai îndeplinească și următoarele condițiuni speciale:

1. Să fie de religie gr.-catolică.

2. Profesorii bărbați, cu excepția maștrilor, să fie și absolvenți ai unei școale superioare de teologie, sau cel puțin studenți în teologie.

Nr. curent	Școala	Tipul școlii	Nr. de ordine al catedrei	Catedra	Observațiuni
1	Liceul gr.-cat de băieți	E	2	Religia gr.-catolică	
			4	Româna-Latina	
			6	Limba Română	
			10	Limba Franceză	
			16	Dreptul-Filozofia	
			19	Științele Fizico-Chimice — Matematică	
			20	Științele Fizico-Chimice — Matematică	
			22	Științele Naturale	
			23	Muzica	
2	Liceul gr.-cat. de fete	C	2	Româna-Latina	
			4	Latina-Elena	
			10	Fizico-Chimice	
			11	Științele Naturale	
			13	Desemn-Caligrafie	
			14	Educație fizică	
3	Școala Comercială superioară gr.-cat. de băieți	C	2	Limba Germană și Coresp. comercială	
			4	Științele comerciale	
			8	Naturale, Fizico-Chimice și Mărfuri	
			9	Științele juridico-economice	
4	Școala Comercială superioară gr.-cat. de fete	C	2	Limba Germană și Coresp. comercială	
			4	Științele comerciale	
			8	Naturale, Fizico-Chimice și Mărfuri	
			9	Științele juridico-economice	
5	Școala Normală Gr.-cat. de învățători	C	2	Limba Română	
				Pedagogie	
			9	Matematică-Contabilitate	Catedra se completează cu orele de Fizico-Chimice
			11	Științele Naturale	Se completează cu ore de Geografie
6	Școala Normală gr.-cat. de fete	C	2	Limba Română	Catedrele se completează cu orele de Istorie
			5	Limba Franceză	
			9	Matematica-Contabilitate	Se completează cu orele de Fizico-Chimice
			11	Științele Naturale	Se completează cu orele de Geografie și Șt. Agricole
			12	Muzică	
	14	Educație fizică			

lor autocefalii, cari de prea multă vreme lucrează în contact. Iar dacă este așa, nu biserica din Ierusalim și a pâr. Morușca va putea să readucă unitatea atât necesară în sinul bisericilor ortodoxe.

P. Arad. Aveți perfectă dreptate. Noua lege, acum în discuția parlamentului, va putea face mult bine în chestia prostituției și, dacă după cele de răgaz ce se îngăduie, se va purcede în adevăr la desființarea caselor de toleranță, pe toată linia, putea asista la o simțită ameliorare a situației pe intolerabile de acum. Cum însă legea privește numai din punct de vedere sanitar, nu și din al moralității, sub raportul acesta problema răși pe viitor integral în grija bisericii. Mai ales, cele 4 luni de respiriu nu sunt date, decât pentru putea găsi — dupăcum spun unii — modalitatea putea reapărea sub altă formă. Bunc sunt, sub raport, și observările unui recent »crampeiu« al Sănda I. Mateiu din »Universul« (5 Iunie), care așteaptă la o stavilire a prostituției decât deia dar firește numai dela »mamele adevărat creștine, cred că omul nu este numai un animal, sortit să trăiească fără nici o viziune superioară, bălăcindu-se în...

P. Năsăud. Exact așa e: femeile cari nu sunt scute după ordinul dat de autoritatea bisericească, și admit în Vatican. A pățit-o aceasta chiar și o dată a Sfântului Părinte, iar acum de curând o dată din peregrinajul nostru, trebuind să-și procure la repezeală, o haină prescrișă, riscând altfel să nu-l vedea pe Sf. Părinte.

D. Dumbrăvița. Cursul pregătitor de preoți, la care au primit și tineri fără absolvență de liceu, își dau acum ultimul an și asta mai ales pentru motivul, că nația parohiilor vacante a ajuns la normal. Proximul an va avea deci în Seminarul nostru din Blaj alumnii înscriși la Academie.

Oficiul parohial. Oieșdea. Am primit suma de 200 lei trimisă prin pâr. Suci. Abonamentul cachetat până XII 1929.

Biserica gr.-cat. Berthelot. Am primit 300 Lei. Aveți restanță de 100 Lei pe jumătatea a doua a anului 1929.

P. Dej. Suma predată personal s'a înregistrat în abonamentului pe 1929.

D. Copalnic-Mănăstur. Suma de 200 Lei, abonament pe 1930, am primit-o.

P. Alba-Iulia Chitâm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1928.

Oficiul parohial. Batarci. Am primit 200 Lei, abonament pe 1930.

Of. parohial. Crăești. Am primit abonamentul pe 1930.

Of. parohial. Blajea. Chitâm primirea abon. de 1930.

TIMPUL PLOIOS ne aduce atâtea plăceri. Apărați-vă prin pastilele Anacot. Prețul unei fiole lei 37.

Administrația Centrală Capitulară, Blaj

Nr. 545—1930.

Publicațiune de licitație

În ziua de 12 Iunie 1930, ora 15, Administrația Centrală Capitulară din Blaj va ține licitație publică cu oferte închise, pentru darea și întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la **clădirea Uzinei electrice din Blaj**. Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu oferta în numerar, efecte de stat, ori scrisoare de garanță emisă de o bancă de prima bonitate. Licitația se va ține în localul Administrației Centrale Capitulare, Blaj. Planurile, devizul, condițiunile speciale și regulile etc. se pot consulta în orice zi de lucru, între orele 3—6 la Adm. Centrală Capitulară, Blaj, la 2 Iunie 1930.

Dr Ambrozlu Chețianu
administrator capitular

FLEGLER

Întreprindere de pictură și tapetare artistică. Cluj, str. Rațlu

Pictor modern de camere. Mare asortiment de specialități de tapete. Întreprinde: renovări, înlocuirea bisericilor și castele, văpsire de locuințe și mobilier, precum și lustruire cu lac.

Devize gratuite! Comande venite din provincie execută prompt și la termen. 2—?

Cererile de numire (însoțite de toate actele justificative (cavalificație, numiri anterioare, certificate de serviciu și extras de naștere) se vor înainta acestui Consistor arhiepiscopesc gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș până la 30 Iunie 1930. Blaj, din ședința consistorială ținută la 31 Mai 1930.

(ss) **Dr Vasile Suciu**
Arhiepiscop și Mitropolit

Editura „Sf. Unire” — Blaj

„SFANTA UNIRE” este o societate pe acțiuni, al cărei scop este de a contribui la îndrumarea vieții religioase, morale, culturale și sociale a poporului românesc, prin înlesnirea tipăririi și vânzării publicațiilor de cuprins religios, științific, literar și social redactate în spirit creștinesc, prin aranjarea de conferințe, cursuri și congrese, cum și prin tipărirea și vânzarea tablourilor religioase și morale. (Art. 2 din statute).

În cele următoare facem o dare de seamă despre cuprinsul cărților apărute până în momentul de față sub îngrijirea acestei societăți, cu scopul de a le răspândi cât mai mult în mijlocul publicului cititor și a câștiga cât mai mulți cumpărători, pentru a putea desvolta o activitate cât mai rodnică.

Au apărut până acum:

1. Istoria unui suflet. Viața sfintei Teresa de Pruncul Isus. Pagini 224. — Lei 100.

Cetirea acestei istorii a unui suflet de inger a încântat pe cei mai buni scriitori, și în cetitorii ei operează schimbări surprinzătoare. Mica Sfânta Teresa, cum o numesc toți cei ce sufer, este mângâierea sufletelor sbuciumate și chinuite de suferinți. Ea a promis că va petrece în cer făcând bine pre pământ, că va revărsa o ploaie de roze — o ploaie pe binefaceri —, peste sufletele îndurate. Și toți câți au cerut protecția ei au simțit mângâierile și ajutorul acestei sfinte. — Recomandăm cu căldură cetirea acestei cărți atât preoșimii cât și credincioșilor noștri.

2. Rezumat al istoriei bisericii. Evul vechiu (30—476). Traducere de preotul Dr. A. Ciplea. Pagini 254 — Lei 80.

Clarismul Domn profesor Dr. Ciplea a tradus evul vechiu al istoriei bisericii universale din autorii celebri francezi T. Mourret și I. Carayre, profesori de sf. Teologie în Franța.

Cartea o recomandă chiar numele celor doi savanți francezi, cari prin o expunere clară și concisă, prin o împărțire foarte potrivită a materialului au dat, putem zice, bisericii catolice întregi un manual de istorie din celea mai bune.

Traducerea bună românească făcută de dl profesor Ciplea ne pune în posesiunea acestei cărți, care se impune pentru oricare fiu al bisericii noastre.

Alte volume vor urma.

3. Minunile lui Isus. Explicate în omilii de Mgr. Dr. Iacob Schäfer, profesor la Seminarul teologic din Mainz; traducere de Dr. George Fireza, canonic de Lugoj. Pagini 350. — Lei 120.

Este o carte admirabilă pentru orice creștin, dar mai ales pentru preoți.

Profesorul celebru Mgr. Iacob Schäfer, înzestrat cu o știință biblică, vastă a expus în această carte teate minunile lui Isus în formă de omilii.

Preoșimea rurală în deosebi poate avea un bun ajutor la predici în aceste omilii, cari pentru ușurință sunt prevăzute și cu un indice special pentru Duminicile și sărbătorile noastre de peste an.

4. Stropi de rouă. Povește sufletești date cu prilejul ss. exercițiilor spirituale de Dr. Alexandru Nicolescu, episcopul Lugojului. — Prețul Lei 100.

Preasfințitul dela Lugoj, acest apostol cucernic și neobosit al bisericii noastre, a dat la tipar în editura societății noastre exhortațiile ținute de Preasfinția Sa la exercițiile spirituale din Blaj.

Ca adânc cunoscător al sufletului omenesc, Preasfințitul dela Lugoj a depus în aceste povește toate cunoștințele sale vaste în această materie, pe care le-a trecut prin farmecul unui adânc simț de pietate de care este pătruns.

Se recomandă preoșilor și mirenilor deopotrivă, ca o călăuză a sufletului în toate tainele vieții.

5. Momente din viața bisericii unite din ultimii zece ani (1918—1928) de Ioan Georgescu, profesor secundar, subdirector general în ministerul cultelor și artelor. Pagini 60, format mare — Prețul Lei 50.

Dl profesor Georgescu a avut fericita inspirație de a cuprinde în acest volum toate actele importante săvârșite de bărbaiții bisericii unite pentru neam și țară în ultimii zece ani.

Cartea dlui Georgescu, care, în descrieri plastice, ilustrate cu multe clișee, arată suferințele îndurate de clericii și mireni uniți pentru întregirea neamului, este cel mai excelent argument că biserica unită cu Roma, ca și în trecut așa și în prezent, și-a făcut datoria deplin pentru neamul românesc.

Momentele glorioase ale bisericii unite, descrise de dl Georgescu, nu ar trebui să l'psească din nici o casă a credincioșilor noștri, căci sunt o mândrie și o încurajare în lupta pentru credința noastră unită cu Roma.

Aceste cărți se află de vânzare la Librăria Seminarului din Blaj și la Societatea de editură „Sf. Unire”, Blaj jud. Târnava mică. Frații preoți sunt rugați a procura edițiile Societății pentru bibliotecile parohiale și a le răspândi în cercuri cât mai largi.

Adm. „Sf. Unire”

Cucernici părinți!

Firma noastră V'a trimis o circulară privitoare la răspândirea renumitelor coase și cuți (piatră de coasă) „Sfânta Treime”, a căror calitate universală e recunoscută și favorizată.

Nu aruncați aceste circulare!

Ajutați și sfătuiți poporul, că în schimbul banilor săi să aibă coasă și piatră, cu care va putea lucra ușor și bine. În timpul repauselor sărbătorești adunați lumea și dați instrucțiuni cum trebuie comandate aceste bune unelte. Complectati foile de comandă, trimițându-le pe dăresa noastră, ca noi, la rândul nostru, pe lângă deplină răspundere, să putem trimite și pietrele purtând una fiecare bucată numele celui ce le-a comandat.

Noi turnăm vin curat în pahar! Responsabilitatea o înțelegem în așa formă, că fiecare coasă, ori piatră, care din orice motiv nu ar fi potrivită, va fi înlocuită imediat și fără orice spese.

Comanda nu costă parale! Și aceasta din motivul, că cheltuelile de transport le suportăm noi, iar dacă s'ar întâmpla, că vre-una din coase sau pietre ar trebui schimbată, restituim spesele poștale.

Coasele „Sfânta Treime” se pregătesc din cel mai fin oțel de aramă marcă „Steyer”

Distracție folositoare!!

Distracție nobilă!!

Distracție frumoasă!!

Fotografiatul

Orice mașini și toate articolele necesare la fotografiat se pot avea în condițiile cele mai avantajoase la:

P. Kovats Fiii

Magazin pentru articole de fotografiat

Cluj — Piața Unirii 8

Preț-curent se trimite, la cerere, gratis

5-?

Ingrijește-ți copilul: cu pudra, crema și săpunul HÖFER

În Stiria (Austria), iar pietrele se exploatează în Franța.

La comenzi de 10 bucăți coase se vor trimite 11 bucăți, rambursându-se însă numai prețul celor 10 bucăți comandate. Asemenea și la pietre.

Dacă ați pierdut foaia de comandă, adresați-vă, fără nici o jenă, firmei noastre prin cartă poștală, cerând alta.

Dacă dorțiți mostră, trimitem coasă și piatră și câte una din fiecare.

Depozitul de coase

Orașul Nou

Județul Satu-Mare

5 5

ALIMENTE

Brânzeturi și alte produse alimentare le puteți plasa pe piața Bucureștilor cu preț bun, și cu bani gata, prin biroul

FRAȚII ROTHMANN

București, Pasagiul Majestic 4.

5-?

Telefon: 371/91.

AVIZ!

Aduc la cunoștința Onoratului Public, că pe lângă magazinul meu de pielărie din Blaj, piața I. M. Clain am mai primit

Reprezentanța generală a renumitei fabrici de ghețe

„HERMA” din Sibiu

De azi înainte am posibilitatea de a servi Onoratul Public cu tot felul de ghețe și pantofi pentru dame, domni și copii, pe lângă prețurile de fabrică.

Încercați și vă veți convinge.

4 4

„Minerva”

magazin de pielărie și ghețe